

gratia parentis, sed tamen populus eum agnoscit filium Regis.

§. XXI.

V. IO. II.

v. 10. Ἐκ τῆς ἀντῆς σώματος ἐξέρχεται ἐυλογία καὶ κατάρρει· ἡ χρὴ ἀδελφοὶ μα, ταῦτα δὲ γίνεσθαι. V. 11. μάτι ἢ πηγὴ ἐκ τῆς ἀντῆς ὅπης βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν.

V. 10. Ἐκ τῆς ἀντῆς σώματος ἐξέρχεται) Simili dictione utitur Christus Matth. XV, 18. ἐυλογία) erga Deum. καὶ καταρρα) erga homines. Post καταρρα signum interrogacionis ponit Oecumenius, quem & BENSONIVS secutus est in Paraphrasi; & augeret hoc sane δεινοτητα sermonis, æque ac v. 11. & 12. Sed nulla tamen necessitas adest, interpunctionem mutandi. ἡ χρη, ἀδελφοὶ μα, ταῦτα δὲ γίνεσθαι. 1.) ἡ χρη significat, non oportet, quod per Litotem hic dicitur, nam sensus hic est: adeo non oportet ita fieri, ut potius aliter fieri & possit & debeat; Hominēs putant, fieri non posse, quin quandoque maledictum exeat ore, imo nonnumquam iuste id fieri, seu fieri debere, huic ergo opinioni contradicit Apostolus; vid. similis locutio Matth. XX, 26. Luc. XXII, 26. 2) ἀδελφοὶ μα) iterum, ut v. 1. Jacobus blanda hac compellatione mitigat severitatem reprehensionis. 3) ταῦτα δὲ γίνεσθαι vel sic exponi potest: hæc, scil. ut ex uno ore bona profluant & mala, sic fieri, uti apud vos fieri cum dolore percepi, vel h. m. hæc bona, sic admixtis malis, ita BEN-

M

GE.

GELIVS. v. II. Μητὶ ἡ πηγὴ Argumentatur Apostolus ab absurdo sec. naturam, ad absurdum in moribus. Μητὶ uterque Vulgatus presse reddit: numquid? πηγὴ est fons, cui in apodosi, quæ subaudienda est, respondet cor. Εὐ της ἀυτης ὁπης) ex eodem foramine, nam ex diversis id fieri ab uno eodemque fonte, paradoxum quidem est, sed non absurdum, vid. G R O T I V S ad h. l. τῇ ὁπῃ in apodosi respondet os. Hebr. XI, 38. ὁπη denotat cavernulam, in oppos. ad σπηλαῖον, quod est caverna seu spelunca, illa major & capacior. βρευει) verbum hoc & neutraliter significat, & active, uti hic, æque ac latina, scaturio, ebullio. τῷ γλυκῷ καὶ τῷ πηγῷ;) Vulgo subaudiunt ὑδωρ sed, BENGELIO judice, utrumque epitheton habet vim substantivi, ut Süsses und Bitteres idem sit, quod Süssigkeit und Bitterkeit. Habet hæc observatio usum suum in dijudicanda Lebt. var. versus seq. 2) Vix perspicias, quare Vulgatus antiquus γλυκὺ verterit dulcem, sc. aquam, πηγὴ vero neutraliter salmacidum, de qua voce videatur GESNERI Thes. sub h. v. & III. MICHAELIS ad h. l. 3) voce πηγὴ BENSONIVS alludi putat ad aquam amaram, quæ emblema fuerit maledictionis & dirarum Num. V, 19. adplaudente etiam Annotatore, qui in hoc uno ab eo discedit, quod מִתְרֵי הַמְּרִים c. l. non vertendum censeat per aquas maledictionum, quia execrationes ipsæ, ex amaro profectæ animo, מְרִים hebrais audiant Num. V, 24. Hiob. III, 5. Sed minus nobis verisimile videtur, Apostolum eō respexisse; Ex natura potius, cuivis obvia, hic argumentatur, uti &

& v. seq. 4) Exempla de fontibus, diversas aquas bullientibus, quæ ex variis historiæ naturalis scriptoribus proferuntur a POLO in Syn. BROCHMANDO, WOLFIO, vel revera effato Apostoli non sunt contraria, quia diversæ istæ aquæ, sive non ex eodem fonte, sive non per idem foramen, emanant, quod utrumque Apostolus supponit, vel tanquam extraordinaria, & quædam quasi aberrationes naturæ, Apostolo, de eo, quod ordinarie fit, loquenti, non possunt opponi.

§. XXII.

V. 12.

Μὴ δύναται, ἀδελφοί μα, συκῆ ἐλαῖας ποιῆσαι, οὐδὲ μπελος σῦκα; Στας ψέματα πηγὴ ἀλυκὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι θέωρ.

Ἀδελφοί μα) Hoc alloquium etiam hic index est transitionis ab uno ad aliud; Dixerat Apostolus v. 11. ex uno principio non debere proficisci duo contraria, nunc ait, ex quolibet principio non nisi id, quod suæ speciei sit, provenire posse. μη δύναται) num potest? scil. ordine naturæ; nam insitionis artificio fieri posse, ut eadem arbor ferat diversæ speciei fructus, haud negare voluit Apostolus. συκη ἐλαιας ποιησαι, οὐδὲ μπελος σῦκα;) 1) ἐλαιας LVT H. vertit Oel, sed ἐλαιον significat oleum, ἐλαια vero, aut oleam, Oelham, ut Rom. XI, 17. 24. aut olivam, fructum oleæ, ut hoc loco ἐλαιας, quod verus Itala recte olivas vertit, Hieronymiana, emendatione satis infelici, reddidit uvas, sine dubio, ut eo concinnius respondeat antitheton. οὐδὲ μπελος σῦκα; 2) Phrasin παρπεις ποιειν pro Φερειν, Ebraismum esse,